

Міністерство культури та стратегічних комунікацій України
Харківська державна академія дизайну і мистецтв

ІНСТРУКЦІЯ
щодо дій адміністрації,
учасників освітнього процесу і працівників ХДАДМ
у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій
техногенного, соціального та воєнного характеру

Харків, 2024

ББК
УБДК
М

Інструкція щодо дій адміністрації, учасників освітнього процесу і працівників ХДАДМ у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного, соціального та воєнного характеру— Харків: ХДАДМ, 2024 — 18 с.

Укладач: Бондарчук І.Г., к.т.н., доцент, завідувач секції Інженерно-технічних дисциплін кафедри Візуальні практики Харківської державної академії дизайну і мистецтв

Інструкція щодо дій адміністрації, учасників освітнього процесу і працівників ХДАДМ у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного, соціального та воєнного характеру (далі Інструкція) в Харківській державній академії дизайну і мистецтв розроблена відповідно до статті 130 Кодексу цивільного захисту України, Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 26.12.2017 №1669, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 23.01.2018 за №100/31552, інструктивно-методичних матеріалів щодо порядку підготовки закладу освіти до нового навчального року та опалювального сезону з питань цивільного захисту, охорони праці та безпеки життєдіяльності, що надіслані листом МОН від 26.07.2022 № 1/8462-22, затверджених локальних нормативно-правових актів з охорони праці, Правилами пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки від 15.08.2016 р. № 974.

Усі працівники ХДАДМ, не залежно від займаних посад, повинні знати і суворо виконувати вимоги Інструкції щодо дій адміністрації, учасників освітнього процесу, працівників у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій.

За невиконання вимог Інструкції працівники ХДАДМ можуть бути притягнуті до адміністративної відповідальності

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Про загрозу та виникнення надзвичайної ситуації техногенного, соціального та воєнного характеру науково-педагогічні працівники, студенти, працівники ХДАДМ отримують оповіщення від ГУ ДСНС України в Харківській області, Управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту міської ради м. Харкова у Харківській області, відповідальних осіб, чергових сторожів, а також по радіо, телебаченню, через рухомі гучномовці, телефоном та особисто від керівництва ХДАДМ, завідувачів кафедр і структурних підрозділів, викладачів.

1.2. В Інструкції терміни вживаються в такому значенні:

Аварійно – рятувальна служба – сукупність організаційно об'єднаних органів управління, сил та засобів призначених для аварійно–рятувальних та інших невідкладних робіт.

Засоби цивільного захисту – протипожежне, аварійно – рятувальне та інше спеціальне обладнання, механізми, прилади, інструменти, вироби медичного призначення, лікарські засоби, засоби колективного та індивідуального захисту, які призначені та використовуються під час виконання завдань цивільного захисту.

Евакуація – організоване виведення чи вивезення із зони надзвичайної ситуації або зони можливого ураження населення, якщо виникає загроза його життю або здоров'ю, а також матеріальних і культурних цінностей, якщо виникає загроза їх пошкодження або знищення.

Надзвичайна ситуація (НС) – порушення нормальних умов життя і діяльності людей на об'єкті або території, спричинене аварією, катастрофою, стихійним лихом чи іншою небезпечною подією, яка призвела (може призвести) до загибелі людей та значних матеріальних втрат.

Стихійне лихо – руйнівне небезпечне чи стихійне природне явище чи процес значного масштабу, в наслідок якого може виникнути або виникла загроза життю і здоров'ю людей, статися ушкодження або знищення об'єктів економіки та компонентів довкілля.

НС техногенного характеру – транспортні аварії (катастрофи), пожежі, неспровоковані вибухи чи їх загроза, аварії з викидом (загрозою викиду) небезпечних хімічних, радіоактивних, біологічних речовин, раптове руйнування споруд та будівель, аварії на інженерних мережах і спорудах життєзабезпечення, гідродинамічні аварії на греблях, дамбах тощо.

НС природного характеру – небезпечні геологічні, метеорологічні, гідрологічні морські та прісноводні явища, деградація ґрунтів чи надр, природні пожежі, зміна стану повітряного басейну, інфекційна захворюваність людей, сільськогосподарських тварин, масове ураження сільськогосподарських рослин хворобами чи шкідниками, зміна стану водних ресурсів та біосфери тощо.

НС соціального характеру, пов'язані з протиправними діями терористичного і антиконституційного спрямування: здійснення або реальна загроза терористичного акту (збройний напад, захоплення і затримання важливих об'єктів, ядерних установок і матеріалів, систем зв'язку та телекомунікацій, напад чи замах на екіпаж повітряного або морського судна), викрадення (спроба викрадення) чи знищення суден, захоплення заручників, встановлення вибухових пристроїв у громадських місцях, викрадення або захоплення зброї, виявлення застарілих боєприпасів тощо.

НС воєнного характеру, пов'язані з наслідками застосування зброї масового ураження або звичайних засобів ураження, під час яких виникають вторинні фактори ураження населення в наслідок зруйнування атомних і гідроелектричних станцій, складів і сховищ радіоактивних і токсичних речовин та відходів, нафтопродуктів, вибухівки, транспортних та інженерних комунікацій тощо.

Небезпечна хімічна речовина – хімічна, токсична речовина, яка становить небезпеку для життя і здоров'я людей, тварин та довкілля.

Особливий період – це період переведення збройних сил, цивільного захисту в повну готовність, ведення бойових дій та захист населення у воєнний час, а також період відновлення економіки, ліквідації наслідків збройного конфлікту.

Персонал (особовий склад) - керівник закладу (підрозділу), його заступники, науково–педагогічні працівники, студенти, інженерно–технічні, медичні працівники та працівники інших сфер обслуговування і забезпечення навчально-виховного процесу, у т. ч.: робітники, службовці, чергові та охорона.

Потенційно–небезпечний об'єкт – об'єкт, на якому використовуються, переробляються, зберігаються чи транспортуються небезпечні речовини, біологічні препарати, а також інші об'єкти, що за певних обставин можуть створити реальну загрозу виникнення аварії.

Тероризм – суспільно небезпечна діяльність, яка полягає у свідомому цілеспрямованому застосуванні насильства, шляхом захоплення заручників, підпалів, убивств, тортур, залякування населення та органів влади, або вчинення інших посягань на життя чи здоров'я людей з метою досягнення злочинних цілей.

Терористичний акт – злочинне діяння у формі застосування зброї, вчинення вибуху, підпалу чи інших дій, відповідальність за які передбачена статтею 255 Кримінального кодексу України.

Техногенна аварія – небезпечна подія техногенного характеру, що спричинила ураження, травмування населення або створює на окремій території загрозу життю або здоров'ю населення та призводить до руйнування будівель, споруд, обладнання, транспортних засобів, порушення виробничого або транспортного процесу чи спричиняє наднормативні, аварійні викиди забруднюючих речовин та інший шкідливий вплив на навколишнє природне середовище.

1.3. Найбільш ймовірними надзвичайними ситуаціями для ХДАДМ можуть бути:

- повітряна тривога (під час воєнного стану);
- обстріли навчальних корпусів (під час воєнного стану);
- терористичний акт та надходження інформації про можливий терористичний акт;
- аварії з викидом (вилівом) небезпечних хімічних речовин та радіоактивних речовин/у разі нанесення ядерного удару/хімічної атаки;
- загрози появи токсичних речовин в локальному місті (наприклад пари ртуті в кількостях, що перевищують ГДК в навчальному корпусі);
- пожежі локального типу (навчальні корпуси);
- аварії систем життєзабезпечення (водогін, каналізація, опалення, електропостачання, вентиляція, газ);
- інфекційні та інші масові захворювання людей;
- отримання інформації про штормове попередження, затоплення, землетрус тощо.

1.4. При загрозі виникнення або виникнення надзвичайної ситуації ректором ХДАДМ вводиться один із режимів діяльності:

- режим підвищеної готовності – встановлюється тимчасово у разі загрози виникнення надзвичайної ситуації залежно від прогнозованих наслідків і можливого рівня надзвичайної ситуації;
- режим надзвичайної ситуації – встановлюється тимчасово у разі виникнення надзвичайної ситуації з тяжкими наслідками.

1.5. Телефони служб оперативного реагування:

- Рятувальна служба ДСНС - тел.101;
- Національна поліція - тел.102;
- Швидка медична допомога - тел. 103,
- Аварійна служба газу - тел. 104;
- СБУ – тел. цілодобової «гарячої лінії» 098-87-114-57

2. ДІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ТА ПРАЦІВНИКІВ ХДАДМ В РЕЖИМІ ПОВСЯКДЕННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В режимі повсякденної діяльності повинні:

- знати сигнали цивільного захисту і порядок їх доведення до населення;
- знати телефони служб оперативного реагування і порядок їх виклику;
- знати порядок дій в умовах загрози або виникнення надзвичайних ситуацій;
- дотримуватися правил пожежної безпеки, правильного поводження з електричними приладами, санітарних норм і правил, про всі виявлені порушення доповідати керівнику;
- вміти користуватися первинними засобами пожежогасіння і знати місця їх розміщення;

- вивчити план евакуації при загрозі та виникненні надзвичайних ситуацій;
- знати місце знаходження захисних споруд та найпростіших укриттів у ХДАДМ та навколо;
- вміти користуватися індивідуальними засобами захисту органів дихання, а також медичними засобами захисту, знати прийоми надання першої медичної допомоги.

3. ДІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ТА ПРАЦІВНИКІВ ХДАДМ ПРИ ЗАГРОЗІ ПОВІТРЯНОЇ НЕБЕЗПЕКИ

Під час воєнного стану повітряна тривога не буває навчальною. Коли надходить інформація від сил протиповітряної оборони про рух ворожої авіації (крилатих ракет) або про запуск балістичних ракет, існує загроза життю. Сповіщення про повітряну тривогу - це повідомлення про реальну загрозу удару з повітря.

Сигнали повітряної тривоги передаються підрозділами ДСНС та військових адміністрацій через системи централізованого оповіщення цивільного захисту (звучання сирен), через засоби масової інформації (теле та радіоповідомлення) та засоби електронних комунікацій (СМС-повідомлення, повідомлення у месенджерах).

Сигнали повітряної тривоги направлені на захист здоров'я і життя населення від бомбардувань та ракетних обстрілів і є обов'язковими для виконання всіма громадянами держави згідно з п. 2 ст. 21 Кодексу цивільного захисту України.

Для швидкого отримання попереджувального сигналу про загрозу рекомендовано всім учасникам освітнього процесу встановити на телефоні застосунок «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА» розробленого за підтримки Міністерства цифрової трансформації України. Застосунок надсилає максимально гучно МЛ про повітряну, хімічну, техногенну або інші види тривог цивільної оборони навіть у беззвучному або сплячому режим, смартфона. Важливо прослухати повідомлення і діяти в суворій відповідності з отриманими вказівками.

В якості укриття при повітряних тривогах використовуються:

- захисні споруди цивільного захисту - сховища або протирадіаційні укриття;
- найпростіші укриття - підвальні, цокольні приміщення та 1 поверх приміщень, відповідно до складених актів оцінки об'єктів;
- підземні споруди подвійного призначення - станції метро, паркінги, підземні переходи.

Кожен учасник освітнього процесу ХДАДМ завчасно повинен ознайомитися з місцем розташування найближчого укриття та маршрутами до нього, а також з порядком дій при оголошенні повітряної тривоги.

3.1. Порядок дій здобувачів освіти та працівників ХДАДМ, які під час оголошення повітряної тривоги перебувають на робочих місцях, на навчанні в приміщеннях академії

Почувши сигнал "ПОВІТРЯНА ТРИВОГА" (або отримавши його у вигляді повідомлення на телефон):

- негайно припинити роботу та навчання, відключити оргтехніку, газові прилади, освітлення, електрообладнання;
- переконатись, що всі учасники освітнього процесу, які працюють у даному приміщенні (або в сусідніх), знають про сигнал тривоги;
- взяти необхідні особисті речі (документи, що посвідчують особу, ліки, які приймаються регулярно, телефон тощо) та негайно, без паніки, організовано пройти до захисної споруди (споруди подвійного призначення як сховище, протирадіаційне укриття, найпростіше укриття);
- викладачам, супроводжуючи студентів, організовано пройти до захисної споруди (споруди подвійного призначення як сховище, протирадіаційне укриття, найпростіше укриття);
- зайняти місце в укритті, зберігати спокій, надавати допомогу тим, хто її потребує, виконувати вказівки адміністрації, коменданта, безпосереднього керівника;
- по можливості, продовжити роботу і навчання on-line;
- почувши офіційне повідомленнями "ВІДБІЙ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ", залишити безпечне місце перебування в сховищі і приступити до виконання своїх обов'язків і навчання.

3.2. Порядок дій здобувачів освіти та працівників ХДАДМ, які під час оголошення повітряної тривоги працюють, навчаються дистанційно (перебувають вдома):

- почувши сигнал "ПОВІТРЯНА ТРИВОГА" (або отримавши його у вигляді повідомлення на телефон), негайно припинити роботу;
- відключити електрообладнання, перекрити газ та воду;
- взяти необхідні особисті речі (документи, що посвідчують особу, ліки, які приймаються регулярно, телефон тощо) та негайно спуститись до укриття використовуючи найкоротший маршрут;
- якщо укриття в радіусі 500 метрів від будинку відсутнє, а працівник знаходиться на верхніх поверхах будівлі необхідно спуститись на нижні поверхи без використання ліфту (це небезпечно), знайти безпечну зону користуючись правилами «двох стін», «нижнього поверху» та «розташування біля капітальної стіни»;
- перебуваючи в укритті або в безпечному місці зберігати спокій, надавати допомогу тим, хто її потребує;
- почувши Офіційне повідомленнями "ВІДБІЙ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ", залишити безпечне місце перебування в сховищі і приступити до виконання обов'язків або навчання.

3.3. Порядок дій працівників ХДАДМ, які під час оголошення повітряної тривоги перебувають на робочих місцях, пов'язаних із охороною об'єктів (навчальних корпусів, гуртожитків, лекційних аудиторій тощо):

- почувши сигнал "ПОВІТРЯНА ТРИВОГА" (або отримавши його у вигляді повідомлення на телефон), негайно повідомити присутніх про

оголошення повітряної тривоги, про припинення роботи та навчання, у зв'язку з цим необхідності всім покинути приміщення і прямувати в укриття (поінформувати здобувачів освіти та відвідувачів про наявність та місце розташування найпростішого укриття ХДАДМ або найближчого укриття, що забезпечується органами державної влади місцевого самоврядування);

- в разі облаштування найпростішого укриття на даному об'єкті перевірити чи відкрите укриття та аварійні виходи;

- попередити про недопущення учасників освітнього процесу та відвідувачів до верхніх поверхів закладу, скерувавши всіх до укриття;

- в разі, якщо на даному об'єкті не передбачено укриття: перевірити чи всі учасники освітнього процесу та відвідувачі залишили приміщення та пройшли в укриття, закрити приміщення, взяти необхідні особисті речі (документи, що посвідчують особу, ліки, які приймаються регулярно, телефон тощо) негайно прямувати до укриття використовуючи найкоротший маршрут;

- перебуваючи в укритті, або в безпечній зоні, зберігати спокій, надавати допомогу тим, хто її потребує;

- почувши офіційне повідомленнями "ВІДБІЙ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ", залишити безпечне місце перебування в сховищі і приступити до виконання своїх обов'язків.

3.4. Порядок дій працівників ХДАДМ, які під час оголошення повітряної тривоги перебувають на робочих місцях, пов'язаних із прийомом відвідувачів (бібліотека, кафе, кафетерії тощо):

- почувши сигнал "ПОВІТРЯНА ТРИВОГА" (або отримавши його у вигляді повідомлення на телефон), негайно припинити роботу;

- повідомити присутніх про оголошення повітряної тривоги, про припинення роботи у зв'язку з цим та необхідності всім покинути приміщення і прямувати в укриття (поінформувати відвідувачів про наявність та місце розташування найпростішого укриття ХДАДМ або найближчого укриття, що забезпечується органами державної влади, місцевого самоврядування);

- закрити приміщення, взяти необхідні особисті речі документи, що посвідчують особу, ліки, які приймаються регулярно, телефон тощо) та негайно прямувати до укриття використовуючи найкоротший маршрут;

- перебуваючи в укритті, або в безпечній зоні, зберігати спокій, надавати допомогу тим, хто її потребує;

- якщо найпростіше укриття знаходиться в місці розташування даного об'єкта (бібліотека, кафе, кафетерії тощо) запросити всіх учасників освітнього процесу в середину, перевірити відкриття аварійних виходів;

- почувши офіційне повідомленнями "ВІДБІЙ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ", залишити безпечне місце перебування в сховищі і приступити до виконання своїх обов'язків.

3.5. Порядок дій працівників ХДАДМ, які під час оголошення повітряної тривоги перебувають у місцях проведення ремонтних або відновлювальних робіт за межами постійних місць дислокації:

- почувши сигнал "ПОВІТРЯНА ТРИВОГА" (або отримавши його у вигляді повідомлення на телефон), негайно припинити роботу;

- повідомити присутніх про оголошення повітряної тривоги та необхідності всім прямувати в укриття, якщо воно є у радіусі 500 м. від місця проведення робіт (про наявність захисних споруд навколо місця проведення робіт необхідно дізнатись заздалегідь, перед виїздом, із офіційних джерел ДСНС або органів державної влади, місцевого самоврядування);

- в разі відсутності укриття у радіусі 500 метрів від місця проведення робіт, для захисту використовувати природні укриття - ями, канави, зони за невисокими бетонними (цегляними) конструкціями тощо;

- перебуваючи в укритті або в безпечній зоні зберігати спокій надавати допомогу тим, хто її потребує;

- почувши офіційне повідомленнями "ВІДБІЙ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ", залишити безпечне місце перебування в сховищі і приступити до виконання своїх обов'язків.

4. ДІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ТА ПРАЦІВНИКІВ ХДАДМ В УМОВАХ ЗАГРОЗИ АБО ВЧИНЕННЯ ТЕРОРИСТИЧНОГО АКТУ

4.1. У випадку знаходження вибухового пристрою, або предмету, схожого на нього:

- повідомити про небезпечну знахідку рятувальну службу ДСНС - тел. 101, національну поліцію - тел.102 надавши інформацію про характерні ознаки ймовірного вибухового пристрою (місце його розташування, дату і час виявлення та особу, яка його виявила) та безпосереднього керівника;

- негайно припинити роботи в місці (районі) його виявлення;

- поінформувати про нього інших осіб, які знаходяться поруч, у разі можливості забезпечити їх евакуацію з небезпечної території;

- не підходити, не торкатися та не пересувати його;

- знаходячись поблизу нього, утримуватися від куріння, використання засобів радіозв'язку, у тому числі й мобільного, не здійснювати самостійні дії;

- по можливості забезпечити охорону виявленого підозрілого предмета, (за захисними спорудами чи предметами), ведучи спостереження на безпечній відстані, як зазначено в таблиці

Тип вибухового пристрою (підозрілої речі)	Безпечна відстань
Ручна граната	Не менш ніж 200 метрів
Тротилова шашка	Не менш ніж 50 метрів
Банка ємністю 0,33 літра	Не менш ніж 60 метрів
Валіза (кейс)	Не менш ніж 300 метрів
Дорожня валіза	Не менш ніж 400 метрів
Легковий автомобіль	Не менш ніж 600 метрів
Мікроавтобус	Не менш ніж 1000

- по можливості позначити або огородити для цього використовуючи різні підручні матеріали - дошки, жердини, гілки, мотузки, шматки яскравої матерії тощо);

- по можливості та у разі наявності фото-, відеозасобів здійснити фото та відеофіксацію місця знаходження підозрілого предмета, схожого на вибуховий пристрій,

- обов'язково дочекатися прибуття представників правоохоронних органів, знаходячись на безпечній відстані від місця знахідки,

- у разі залишення підозрілого предмета невідомою особою, свідком чого ви стали, максимально запам'ятати її зовнішність, одяг, автотранспорт та його номерні знаки;

- основними характерними ознаками, що вказують на можливу належність підозрілого предмета до вибухового пристрою є наявність:

- знаходження в місцях з масовим перебуванням людей (громадському транспорті) без нагляду валізи, пакунка, коробки тощо;

- зовнішньої схожості з боєприпасами, навчально-імітаційними, сигнальними, освітлювальними та піротехнічними виробами;

- антени з радіоприймальним пристроєм годинникового механізму або електронного таймера;

- запаху гасу, розчинника, пально-мастильних і хімічних матеріалів тощо;

- елементів (деталей), що не відповідають їх прямому призначенню;

- сторонніх підозрілих предметів у дверях, вікнах, закріплених за допомогою дроту, ниток, важелів, шнурів тощо.

4.2. При отриманні інформації по телефону щодо анонімного замінування будівлі (об'єкта і масовим перебуванням людей), рекомендується:

- не класти передчасно слухавку;

- уважно вислухати і з'ясувати вимоги та Інформацію про характер погрози щодо вчинення теракту й по можливості записати вимоги;

- спробувати під час розмови встановити інформацію про особу (стать, вік, особливості мови тощо);

- запропонувати повторити свої вимоги, поставити уточнюючі запитання про характер погрози, місце та час її реалізації, мотивувати про надання якнайбільше інформації про вчинення теракту;

- установити мотиви дій, поставити запитання про цілі, які він ставить, запропонувати інші шляхи вирішення вимог;

- обов'язково звернути увагу на фонові звуки (шум вулиці, машин, які проїжджають, музику, звуки тощо, що допоможе в подальшому визначити місце, звідки здійснено анонімний дзвінок);

- закінчуючи розмову, повторити основні моменти телефонної бесіди;

- після завершення розмови зателефонувати до правоохоронних органів за номером 102 та повідомити безпосереднього керівника про погрозу вчинення теракту.

4.3. При отриманні інформації поштою про замінування будівлі, рекомендується:

- поводитися максимально обережно з поштовим посланням;
- обов'язково його зберігати з усіма матеріалами (лист із текстом, будь-які вкладення, конверт і обгортку тощо);
- не зшивати, не склеювати, не робити написи, не підкреслювати або обводити окремі місця;
- повідомити в правоохоронні органи за номером 102 та передати їм надіслані поштою матеріали;
- обмежити коло осіб, які знають про погрозу й передачу матеріалів у правоохоронні органи.

4.4. При захопленні терористами заручників на території рекомендується:

- по можливості, за першої нагоди постаратися сповістити про своє місцезнаходження рідним або поліції-тел.102;
- своїми діями не провокувати терористів на насильницькі дії (унікати різких рухів, тощо)
- не чинити опір озброєним терористам, що може призвести до численних людських жертв, не дивитися їм в очі, якщо вимагають віддати особисті речі - негайно віддати, у разі необхідності виконувати вимоги злочинців, не допускати паніки; не наражатися на провокаційні дії терористів;
- бути уважними, запам'ятати прикмети злочинців (риси їх облич, одяг, імена, клички, можливі шрами і татуювання, особливості мови і манери поведінки, тематику їх розмов);
- бути готовим до складнощів (відсутність свободи руху. їжі, води тощо);
- почувши стрільбу та вибухи (у разі штурму), негайно лягти на підлогу обличчям вниз, поклавши руки долонями на потилицю, і не рухатися;
- у жодному випадку не бігти назустріч співробітникам правоохоронних органів або від них, оскільки вони можуть прийняти вас за злочинця;
- по можливості триматися як можна далі від дверей та вікон.

4.5. При перебуванні в районі ведення бойових дій:

4.5.1. У разі перебування в будівлі рекомендується:

- зайнята приміщення, які розташовані подалі від вікон, балконів (коридор ванна кімната тощо), та лягти на підлогу. Якщо будинок панельний, по можливості зробіть спробу його покинути;
- ні в якому разі не підходити до вікон та не спостерігати за подіями на вулиці, не вибігати на вулицю;
- віконне скло укріпити липкою стрічкою або скотчем навхрест. Закласти вікна подушками або іншими речами, тому що більш всього уражень отримують при розльоті осколків снарядів і скла;
- пересуватися по кімнатах тільки повзком;

- після звершення стрілянини обережно залишити будинок, при цьому взяти з собою речі першої необхідності та особисті документи;
- під час евакуації використовувати внутрішні сходи, зовнішні пожежні драбини тощо, при цьому не користуватися ліфтами, надавати необхідну допомогу дітям, жінкам, літнім людям, інвалідам;
- після завершення обстрілів негайно переміститися у сховище або підвальне приміщення будинку;
- по можливості залишити будівлю та виїхати в іншу безпечну місцевість;
- при собі обов'язково мати особисті документи та речі першої необхідності.

4.5.2. У разі перебування на вулиці (місцевості) рекомендується:

- негайно лягти на землю, по можливості у найбільш заглиблені місця (канави, ями, ритвини, тощо), прикрити голову якимись речами або на крайній випадок, руками;
- укриття вибирати на відстані як можна далі від будівель;
- не проявляти зацікавленості тим, що відбувається навкруги, не підніматися із землі та не висовуватися із-за укриття;
- стояти чи перебігати, ховаючись під деревами, будівлями;
- намагатися уникати перебування поблизу різних видів вибухонебезпечних об'єктів, які становлять небезпеку для людей;
- у разі артилерійського або мінометного обстрілу щільно закривати вуха руками відкривши рот для урівноваження тиску (Звуковий (акустичний) удар може призвести до розривів судин та барабанних перетинок людини);
- дочекавшись закінчення вибухів снарядів або пострілів, спробувати якомога швидше переміститися у безпечне місце (сховище);
- переміщуючись у безпечне місце, не підбирати зброю та боєприпаси, що розкидані (лежать) на землі;
- в безпечному місці надати необхідну допомогу дітям, жінкам, літнім людям, інвалідам,
- за можливості та у разі наявності необхідних знань і навичок надати домедичну допомогу постраждалим.

4.6. У разі руйнування будівлі рекомендується:

- визначити вільне місце, до якого є можливість переміститися;
- намагатися зміцнити стелю в помешканні уламками меблів, конструкцій будинку, які є поряд;
- відсунути від себе гострі предмети та не здійснювати спроби самостійно вибратися з-під завалу;
- закривати органи дихання тканиною (у разі можливості зволоженою), через яку можна дихати;
- у разі наявності мобільного телефону негайно зателефонувати до правоохоронних органів за номером 102 та служби порятунку за номером 101, вказавши адресу (кількість поверхів будівлі, місце її виникнення, наявність людей) надзвичайної ситуації (події);

- по можливості визначити своє місце перебування під завалом якимось сигналом (звуком);
- вибратися в безпечне місце та надати необхідну допомогу дітям, жінкам, літнім людям, інвалідам;
- у разі затиснення уламками конструкцій будинку ділянок тіла масажувати їх для підтримання циркуляції крові;
- ні в якому разі не запалювати вогонь (запальничку, сірники), що може призвести до вибуху;
- намагатися перебувати якомога довше у свідомості (читати вірші, співати пісні тощо);
- по можливості та у разі наявності необхідних знань і навичок надати домедичну допомогу постраждалим;
- під час евакуації використовувати внутрішні сходи, зовнішні пожежні драбини тощо, при цьому не користуватися ліфтами.

Необхідно пам'ятати, що відразу після повідомлення про теракт аварійно-рятувальні підрозділи розпочинають роботу щодо визволення постраждалих з-під завалів. Під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт передбачено періодичні "ХВИЛИНИ ТИШІ", під час яких зупиняють роботу залученого до робіт спеціального обладнання та техніки, щоб почути сигнали (звуки) про допомогу. Саме в ці хвилини необхідно найголосніше подавати сигнали про своє місцезнаходження.

4.7. При отриманні інформації про евакуацію (із квартири, установи, місця з масовим перебуванням людей), рекомендується:

- не панікувати, зберігати спокій;
- взяти із собою документи, гроші, цінності (у разі необхідності ліки); відключити всі електричні прилади;
- знеструмити квартиру та перекрити подачу води і газу до квартири;
- замкнути входні двері до квартири;
- перевірити сусідні квартири на наявність у них дітей, які на час проведення (оголошення) евакуації залишились без нагляду дорослих, та повідомити про це представників правоохоронних органів за номером 102 (аварійно-рятувальних служб за номерами 101 та залишати будинок спокійно, не створюючи паніки, при цьому надавати допомогу літнім, важкохворим людям, жінкам і дітям.

5. ДІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ТА ПРАЦІВНИКІВ ХДАДМ ПРИ ЗАГРОЗІ ТА ВИНИКНЕННІ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ТЕХНОГЕННОГО ТА ПРИРОДНОГО ХАРАКТЕРУ

При загрозі та виникненні надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру після уривчастого звучання електросирен, попереджувального сигналу цивільної захисту «УВАГА ВСІМ!», передаються ПОВІДОМЛЕННЯ через місцеві радіомовні станції і телебачення. На кожний випадок надзвичайних ситуацій підготовлено варіанти повідомлень на можливі надзвичайні ситуації.

ПАМ'ЯТАЙТЕ! Кожне повідомлення може і буде відрізнятися одне від одного. **ПОВІДОМЛЕННЯ** будуть залежати від екстремальних умов, розмірів, тривалості та масштабів можливих наслідків надзвичайних ситуацій, ступеню небезпеки, факторів ураження для населення міста та стану рятувальних і невідкладних аварійних рятувальних робіт. Вислухавши повідомлення сповістити безпосереднього керівника, адміністрацію, працівників, студентів про зміст повідомлення.

Здобувачі освіти та працівники, отримавши повідомлення повинні діяти без паніки, метушні у відповідності з отриманими вказівками:

5.1. При пожежі

5.1.1. Працівник ХДАДМ, який виявив пожежу або її ознаки (задимлення, запах горіння або тління різних матеріалів, різке підвищення температури в приміщенні тощо), зобов'язаний:

- негайно повідомити про це за телефоном до найближчого пожежно-рятувального підрозділу (при цьому слід чітко назвати географічне місце об'єкта, місце виникнення пожежі, а також свою посаду та прізвище);
- залучити систему оповіщення людей про пожежу;
- розпочати самому і залучити інших осіб до евакуації людей з будівлі до безпечного місця згідно з планом евакуації;
- сповістити про пожежу керівника ХДАДМ або особу, що його заміщує;
- організувати зустріч пожежно-рятувальних підрозділів, вжити заходів щодо гасіння пожежі наявними засобами пожежогасіння.

5.1.2. Керівник ХДАДМ або особа, яка його заміщує, що прибув на місце пожежі, зобов'язаний:

- перевірити, чи повідомлено пожежно-рятувальний підрозділ про виникнення пожежі;
- залучити аварійно-рятувальну групу і протипожежну групу;
- здійснювати керівництво евакуацією людей та гасінням пожежі до прибуття пожежно-рятувальних підрозділів. У разі загрози для життя людей негайно організувати їх рятування, використовуючи для цього всі наявні сили та засоби;
- організувати перевірку наявності всіх учасників навчально-виховного процесу, евакуйованих з будівлі, за списками та журналами обліку навчальних занять;
- виділити для зустрічі пожежно-рятувальних підрозділів особу, яка добре знає розміщення під'їзних шляхів та вододжерел;
- вилучити з небезпечної зони всіх працівників та інших осіб, не зайнятих евакуацією людей та ліквідацією пожежі;
- у разі потреби викликати до місця пожежі медичну та інші служби;
- припинити всі роботи, не пов'язані з заходами щодо ліквідації пожежі;
- організувати відключення мереж електро- і газопостачання, систем вентиляції та кондиціонування повітря і здійснення інших заходів, що сприяють запобіганню поширенню пожежі;

- організувати евакуацію матеріальних цінностей із небезпечної зони, визначити місця їх складування і забезпечити в разі потреби їх охорону;
- інформувати керівника пожежно-рятувального підрозділу про наявність людей у будівлі.

5.1.3. Учасники навчального процесу ХДАДМ зобов'язані:

- без зайвого поспіху, паніки та істерики сповістити керівника, викладача або чергового по корпусу;
- закрити вікна, виключити електроживлення оргтехники, електроприладів, освітлення, взяти із собою особисті речі, закрити щільно двері і залишити приміщення;
- покинути навчальний корпус, рухаючись маршрутами, вказаними на схемі евакуації;
- при евакуації не кричати, не штовхатися, не бігти, не повертатися;
- відійдіти від будови і виконувати команди персоналу, який здійснює організацію та проведення евакуації.

5.2. При аваріях з викидом (виливом) небезпечних хімічних речовин та радіоактивних речовин/у разі нанесення ядерного удару/хімічної атаки:

- включити телевізор (радіоприймач) і прослухати текст інформації про дії населення після одержання сигналу;
- і далі діяти за вказівками штабу органів управління цивільного захисту;
- застосувати особисті засоби індивідуального захисту (респіратор, протипилову пов'язку, ватно-марлеву маску або протигаз);
- взяти запас продуктів, воду (герметично запаковані), документи, медикаменти, предмети першої потреби, прямувати у сховище або протирадіаційне укриття найкоротшим маршрутом;
- якщо немає укриття, залишатися в будівлі та прийняти активну участь в герметизації приміщення;
- не допускати вихід людей із закритих житлових приміщень, навчальних корпусів, вжити всі можливі заходи щодо запобігання паніки, пам'ятати, що перебування в укритті понад 24 години значно покращує шанси на виживання;
- надалі слухати інформацію штабу органів управління цивільного захисту.

5.3. При розливі ртуті

Якщо у приміщенні розбито ртутного градусника:

- відчиніть настіж усі вікна у приміщенні;
- залишить забруднене приміщення, щільно зачиніть всі двері;
- захистить органи дихання хоча б вологою марлевою пов'язкою;
- проінформуйте ректора про подію;
- вичистіть та промийте міцним, майже чорним розчином марганцівки підлогу взуття, якщо ви наступили на ртуть.

Якщо ртуті розлито більше, ніж у градуснику:

- зберігайте спокій, уникайте паніки;
- захистить органи дихання хоча б вологою марлевою пов'язкою;
- відчиніть настіж усі вікна;
- ізолюйте максимально забруднене приміщення, щільно зачиніть всі двері;
- проінформуйте ректора про подію;
- приступити до евакуації з приміщення.

Якщо виявили або побачили кульки ртуті в будь-якому іншому місці негайно сповістити про це місцеві органи з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення або поліцію.

5.4. При штормовому попередженні:

- включити телевізор (радіоприймач) і прослухати текст інформації про дії населення після одержання сигналу;
- негайно довести сигнал до керівництва підрозділу, здійснити оповіщення людей, вжити всі можливі заходи щодо запобігання паніки;
- закрити двері, вікна, горища, прибрати предмети, які можуть травмувати людей, вимкнути освітлення, електроприлади і газ;
- під час урагану (бурі, смерчу) припинити вихід людей із приміщень та корпусу;
- надалі слухати інформацію штабу органів управління цивільного захисту.

5.5. При загрозі затоплення:

- включити телевізор (радіоприймач) і прослухати текст інформації про дії населення після одержання сигналу;
- далі діяти за вказівками штабу органів управління цивільного захисту;
- взяти необхідні речі, документи, продукти харчування, воду, необхідні ліки, відключити газ, воду, електроенергію і зібратись у вказаному місці для евакуації;
- надалі слухати інформацію штабу органів управління цивільного захисту.

5.6. При загрозі землетрусу:

- включити телевізор (радіоприймач) і прослухати текст інформації про дії населення після одержання сигналу;
- далі діяти за вказівками штабу органів управління цивільного захисту;
- відключити газ, воду, електроенергію, взяти необхідний одяг, документи, продукти харчування вийти на вулицю і розміститися на відкритій місцевості на безпечній відстані від будинків, споруд, ліній електропередачі;
- надалі слухати інформацію штабу органів управління цивільного захисту.

ПАМ'ЯТАЙТЕ!

В умовах надзвичайних ситуацій дорога кожна хвилина, тому учасники освітнього процесу мають дбати про свою безпеку та безпеку оточуючих

ЗМІСТ

1.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	3
1.1. Про загрозу та виникнення надзвичайної ситуації техногенного, соціального та воєнного характеру.....	3
1.2. В Інструкції терміни вживаються в такому значенні.....	3
1.3. Найбільш ймовірними надзвичайними ситуаціями для ХДАДМ можуть бути.....	4
1.4. При загрозі виникнення або виникнення надзвичайної ситуації ректором ХДАДМ вводиться один із режимів діяльності.....	5
1.5. Телефони служб оперативного реагування.....	5
2. ДІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ТА ПРАЦІВНИКІВ ХДАДМ В РЕЖИМІ ПОВСЯКДЕННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	5
3. ДІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ТА ПРАЦІВНИКІВ ХДАДМ ПРИ ЗАГРОЗІ НЕБЕЗПЕКИ.....	6
3.1. Порядок дій здобувачів освіти та працівників ХДАДМ, які під час оголошення повітряної тривоги перебувають на робочих місцях, на навчанні в приміщеннях академії.....	7
3.2. Порядок дій здобувачів освіти та працівників ХДАДМ, які під час оголошення повітряної тривоги працюють, навчаються дистанційно (перебувають вдома).....	7
3.3. Порядок дій працівників ХДАДМ, які під час оголошення повітряної тривоги перебувають на робочих місцях, пов'язаних із охороною об'єктів (навчальних корпусів, гуртожитків, лекційних аудиторій тощо).....	8
3.4. Порядок дій працівників ХДАДМ, які під час оголошення повітряної тривоги перебувають на робочих місцях, пов'язаних із прийомом відвідувачів (бібліотека, кафе, кафетерії тощо).....	8
3.5. Порядок дій працівників ХДАДМ, які під час оголошення повітряної тривоги перебувають у місцях проведення ремонтних або відновлювальних робіт за межами постійних місць дислокації	
4. ДІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ТА ПРАЦІВНИКІВ ХДАДМ В УМОВАХ ЗАГРОЗИ АБО ВЧИНЕННЯ ТЕРОРИСТИЧНОГО АКТУ.....	9
4.1. У випадку знаходження вибухового пристрою, або предмету, схожого на нього.....	9
4.2. При отриманні інформації по телефону щодо анонімного замінування будівлі (об'єкта і масовим перебуванням людей), рекомендується.....	10
4.3. При отриманні інформації поштою про замінування будівлі, рекомендується.....	10
4.4. При захопленні терористами заручників на території рекомендується.....	11
4.5. При перебуванні в районі ведення бойових дій.....	11
4.5.1. У разі перебування в будівлі рекомендується.....	11

4.5.2. У разі перебування на вулиці рекомендується.....	12
4.6. У разі руйнування будівлі рекомендується.....	12
4.7. При отриманні інформації про евакуацію (із квартири, установи, місця з масовим перебуванням людей), рекомендується.....	13
5. ДІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ТА ПРАЦІВНИКІВ ХДАДМ ПРИ ЗАГРОЗІ ТА ВИНИКНЕННІ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ТЕХНОГЕННОГО ТА ПРИРОДНОГО ХАРАКТЕРУ.....	
5.1. При пожежі.....	14
5.1.1. Працівник ХДАДМ, який виявив пожежу або її ознаки (задимлення, запах горіння або тління різних матеріалів, різке підвищення температури в приміщенні тощо), зобов'язаний.....	14
5.1.2. Керівник ХДАДМ або особа, яка його заміщує, що прибув на місце пожежі, зобов'язаний.....	14
5.1.3. Учасники навчального процесу ХДАДМ зобов'язані.....	14
5.2. При аваріях з викидом (випуском) небезпечних хімічних речовин та радіоактивних речовин/у разі нанесення ядерного удару/хімічної атаки.....	15
5.3. При розливі ртуті.....	15
5.4. При штормовому попередженні.....	16
5.5. При загрозі затоплення.....	16
5.6. При загрозі землетрусу.....	16

ІНСТРУКЦІЯ
щодо дій адміністрації,
учасників освітнього процесу і працівників ХДАДМ
у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій
техногенного, соціального та воєнного характеру

Введено в дію наказом ректора ХДАДМ
№ _____

Свідectво про внесення до держ. реєстру суб'єкта видав. справи
ДК №860 від 20.03.2002 р.

Комп'ютерна верстка: Бондарчук І.Г.

Відповідальний за випуск:

Підп. до друку _____, 2024р. Формат 60x84 1/16. Папір: друк.
Друк: ризограф. Наклад 100 прим.

ХДАДМ, Харківська державна академія дизайну і мистецтв,
Україна, 61002, Харків-2, вул. Мистецтв, 8.
Надруковано у типографії ХДАДМ